

A köteles rész biztosításával a modern törvények a hagyaték egy bizonyos hányadát az örökhagyó legközelebbi rokonainak, illetve házastársának kívánják juttatni a, az örökhagyó – végintézkedésben (esetleg élők közötti ingyenes ügyletben) kifejezett – akaratával szemben. A kötelesrész tehát olyan jogintézmény, amely az örökhagyónak a vagyónával történő szabad rendelkezési jogát korlátozza.

A kötelesrész az örökhagyó legközelebbi rokonainak, illetve házastársának a törvény szerint járó minimumrészese dése az örökhagyó vagyona terhére.

A kötelesrész jogi természetét tekintve kétféle elvi alapon képzelhető el:

1. a római magánjogban a kötelelészi gondolat elvi magja a közeli rokonokról való gondoskodás kötelezettsége. Ezért a kötelesrész nem örökségként, hanem az erre jogosultaknak a hagyatékkal részesedettekkel szemben fennálló követeléseként került elismerésre. Ebben az esetben tehát:
 - a kötelesrészre jogosult nem örökös
 - a kötelesrész hagyatékkal szembeni igény
 - a kötelesrészre vonatkozó igény alapját elvonó végintézkedés e részében semmis
 - nem automatikus igény, érvényesíteni kell az örökösökkel szemben
 - a kötelelészi igény elévül
 - pénzben (és nem természetben) igényelhető
2. a másik megoldásra a Code Civil a legjobb példa, amelyben a családi vagyon megóvása volt a cél. Ezért valóságos örökrészként határozta meg a kötelesrészt. A kötelesrészesek igényét az örökhagyó élők özötti ajándékozása, illetve végintézkedése nem sérteti. Ebben a megoldásban tehát:
 - az örökhagyó rendelkezési (végintézkedési) szabadsága a kötelesrész erejéig korlátozott
 - a kötelesrész valóságos örökrész, a kötelesrészre jogosult valóságos örökös
 - az igény alapját elvonó végintézkedés (ajándékozás) érvényteleníthető
 - a kötelelészi igény elsősorban természetben jár

1861-ben az Ideiglenes Törvénykezési Szabályok a két megoldást keverte, de alapvetően öröklési igényként érvényesült. Grosschmid szerint nem csak örökrészként fogható fel, hanem az örökösökkel szembeni kötelmi jogi igényként is. Szladits a hagyományhoz hasonlította.

A Ptk. a kötelesrészt **kötelmi jogi igényként** (követeléseként) fogja fel. Az igény az örökhagyó halálával keletkezik ugyan (éppúgy mint az öröklési jogi igények), de a köteles részre jogosult nem válik az örökhagyó jogutódjává, hanem lényegében hagyatéki hitelező, akinek kötelmi jogi jellegű és elsősorban pénzkövetelésre irányuló igénye támad az örökösökkel (megajándékozottakkal) szemben.

 BH2001. 475. II. A köteles rész nem öröklés, hanem a hagyatékkal szembeni kötelmi igény, melyet elsősorban pénzben kell kiadni (Ptk. 661–672. §-ok).

I. A kötelesrészre jogosultak

661. § Kötelesrész illeti meg az örökhagyó leszármazóját, házastársát, továbbá szülőjét, ha az öröklés megnyíltakor az örökhagyó törvényes örököse, vagy végintézkedés hiányában az lenne.

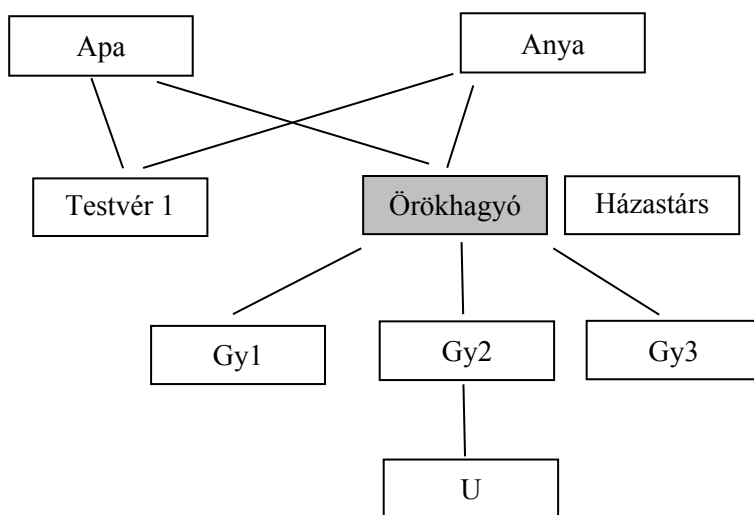

A kötelesrészre jogosultságnak az a feltétele, hogy

- a hagyaték megnyíltakor a jogosult az örökhagyónak törvényes örököse legyen,
- amennyiben pedig az örökhagyó végintézkedést hagyott hátra, akkor jár kötelesrész a jogosultnak, ha végintézkedés hiányában törvényes örökös lenne.

Ebből következik, hogy csak a törvényes öröklés sorrendjében soron következő örökös jogosult kötelesrészre, feltéve hogy nem esett ki az öröklésből:

1. **Leszármazók** a kiesés sorrendjében, a helyettesítés elve szerint
2. **A házastárs**
 - a. a leszármazók vagy az ági örökös felmenő(k), oldalrokonok mellett – korlátozott – haszonélvezeti jog formájában
 - b. leszármazók hiányában (az ági vagyon kivételével) az egész hagyatékkal szemben
3. **A szülő(k)**
 - a. leszármazók hiányában az ági vagyonnal szemben (a házastárs haszonélvezeti jellegű kötelesrészével együtt)
 - b. leszármazók és házastárs hiányában az egész hagyatékkal szemben

Példa: Az örökhagyó egész hagyatékát végrendeletében fele-fele arányban Anyjára és X barátjára hagyta.

Köteles részért támaszthatnak igényt (a végrendeletben kedvezményezettekkel szemben):

- elsősorban Gy1, Gy2, Gy3, s velük együtt – korlátozott haszonélvezet formájában – H
- Gy2 kiesése esetén U (Gy1 és Gy3 társaságában)
- H – az állagra vonatkozóan – csak valamennyi leszármazó (Gy1, Gy2, Gy3 és U) kiesése esetén
- Apa
 - a. az esetleg az ő ágáról származó ági vagyonra: valamennyi leszármazó kiesése esetén
 - b. a szerzeményi vagyonra: valamennyi leszármazó és H kiesése esetén
- Anya sohasem, mivel Ő a kötelesrészt elérő (ha az egész hagyaték az Anya ágáról eredő ági vagyon volna) illetve meghaladó (ha az egész hagyaték vagy annak nagyobbik része szerzeményi vagyon) végrendeleti juttatásban részesítette

- *T sohasem, mert a Ptk. szerint nem tartozik a kötelesrészre jogosult rokonok közé*

Amennyiben a kötelesrészre jogosult örökös nem örökölhet, mert kiesett, helyébe - mint örökös helyébe - a soron következő törvényes örökös lép, aki kötelesrészt csak akkor kaphat, ha arra a saját jogán jogosult.

 E szabálytól eltérő az az eset, amikor a kötelesrész iránti igény átszáll a kötelesrészre jogosult örökösére. Ennek az a feltétele, hogy a kötelesrészre jogosult az örökhagyó halálával megszerezze a kötelesrész iránti igényét. Ez akkor fordulhat elő, ha a kötelesrészre jogosult kellő időben nem tudta érvényesíteni igényét, mert meghalt. Ebben az esetben az ő hagyatékához fog tartozni az a kötelesrész iránti igény is, amely őt megillette. Az igény alapja ekkor a hagyatékba tartozó kötelmi követelés öröklés címén történő érvényesítése.

II. A kötelesrész alapja

666. § (1) A kötelesrész alapja a hagyaték tiszta értéke, valamint az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott adományok juttatáskori tiszta értéke.

(2) Ha az adománynak juttatáskori értékkel való számbavétele bármelyik érdekeltre súlyosan méltánytalan, a bíróság az adomány értékét az összes körülmények figyelembevételével állapítja meg.

A kötelesrész alapjához meg kell határozni a hagyaték tiszta értékét:

Figyelembe kell venni a hagyatékhoz tartozó valamennyi vagyontárgyat, majd ezen értékből le kell vonni – mint hagyatéki terheket –

1. az örökhagyó temetési költségeit,
2. a hagyaték megszerzésével járó költségeket
3. az örökhagyó tartozásait

(3) A hagyaték tiszta értékének kiszámításánál a hagyományokat és a meghagyásokat nem szabad teherként figyelembe venni.

(...mivel a kötelesrészt amúgy is minden teher és korlátozás nélkül kell kiadni.)

PK 89. szám

a) Ha az örökhagyó a Csjt. szerint az őt eltartani köteles és valóban el is tartó rokona javára végrendeletet tett, és végrendeletében a juttatások okául a nyújtott eltartást jelölte meg, vagy ha egyéb körülmények alapján megállapítható, hogy a végrendeleti juttatást a tényleg teljesített tartás ellenértékének szánta, akkor az arra jogosultak kötelesrész igényének elbírálásánál a végrendeleti juttatást úgy kell figyelembe venni, hogy a köteles rész alapja a hagyatéki lista értékének és tényleg teljesített tartás ellenértékének a különbözete.

b) Ha az örökhagyó végintézkedés hátrahagyása nélkül halt meg, és hagyatékában a törvényes öröklés rendje érvényesül, a perbeli adatok alapján azonban akadálytalanul megállapítható, hogy az örökhagyót a tartásra köteles hozzátartozói közül csak az egyik tartotta, és a tartás örökségi juttatás ígérete ellenében történt, akkor az örökhagyót ténylegesen eltartó rokon a tartásból származó igényét a hagyatékkal szemben hagyatéki hitelezőként érvényesítheti.

A Ptk. szerint a köteles rész alapjához hozzá kell számítani az örökhagyó által bárkinek juttatott adományokat, azonban...

667.§ (3) A házastársat haszonélvezet alakjában megillető kötelesrész alapjául csak a hagyatékban meglévő vagyontárgyak szolgálnak.

Nem számít hozzá a kötelesrész alapjához:

667. § (1) Nem tartozik a kötelesrész alapjához

- a) az örökhagyó által a halálát megelőző tizenöt évnél régebben bárkinek juttatott adomány értéke;**
- b) az olyan adomány értéke, amelyet az örökhagyó a kötelesrészre jogosultságot létrehozó kapcsolat keletkezését megelőzően juttatott;**
- c) a szokásos mértéket meg nem haladó ajándék értéke;**
- d) a házastárs és a tartásra rászorult leszármazók részére nyújtott tartás értéke;**
- e) az arra rászoruló más személynek ellenérték nélkül nyújtott tartás értéke a létfenntartáshoz szükséges mértékben.**

Megjegyzések:

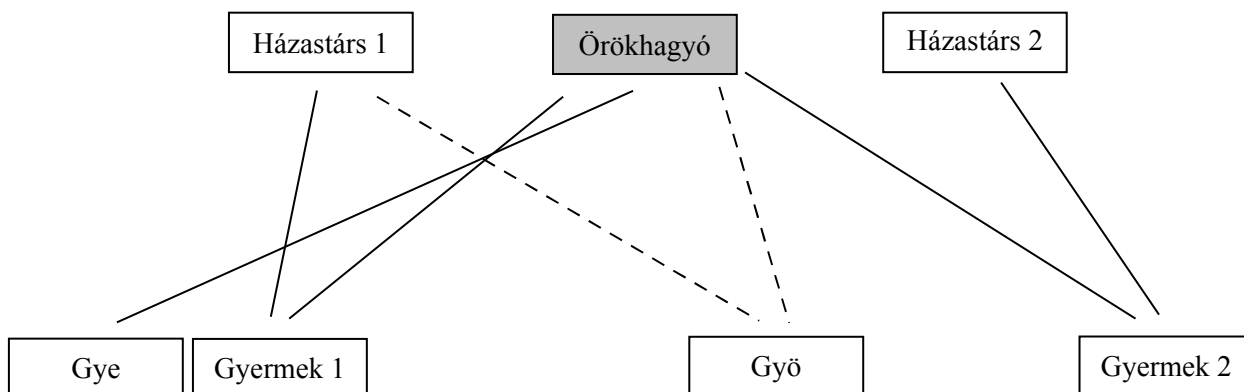
- hosszabb idő elteltével – főleg az aránytalanul nagyobb bizonyítási nehézségek miatt – a jogviszonyok bolygatása már nem kívánatos. A bírói gyakorlat az ingatlanoknál az ügylet (és nem az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés) időpontját tekinti mérvadónak a 15 év szempontjából
- a közeli hozzátartozóknak nyújtott tartás értéke nem tartozik a kötelesrész alapjához

PK. 89. szám

c) Az érvényes tartási (életjáradéki) szerződéssel átruházott vagy öröklési szerződéssel leköötött vagyontárgy a köteles rész alapjának kiszámításánál nem vehető figyelembe.

(2) A kötelesrészre jogosultságot létrehozó kapcsolat házasságból származó, illetőleg a házastársak által örökbefogadott gyermek esetében a házasságkötés, egyébként pedig a gyermek fogamzása. Ha az örökhagyó több házasságot kötött, a kötelesrészre jogosultságot létrehozó kapcsolat az első házasságkötés.

Ez a szabály sérti a házasságból, illetve házasságon kívül született gyermekek egyenjogúságának elvét, másrészt indokolatlanul növeli a kötelesrész alapját.

Példa:

-A kötelesrészre jogosultságot létrehozó kapcsolat Gy1 és (Ö és H1 által közösen örökbe fogadott) Gyö, valamint Gy2 vonatkozásában azonos időpontban keletkezik: a H1-gyel kötött házasság időpontjában.

-A teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal az örökgyógy gyermekévé lett Gye esetében ez az időpont lehet korábbi is, későbbi is, attól függően, hogy mely időpontban fogant Gye. (Ugyanez Gyö helyzete is akkor, ha Ö egyedül fogadta őt örökbe)

- Ehhez képest (és az adományok időpontjának esetleges különbözősége miatt) Gye köteles részének alapja lehet nagyobb is, kisebb is, mint testvéreié:

- ha Gye az Ö és H1 közötti házasságkötés előtt fogant, a fogantatása és a házasságkötés közötti adományok Gye köteles részének alapját növelik, nem tartoznak viszont a többi gyermek köteles részének alapjához

- ha Gye az Ö és H1 közötti házasságkötés után fogant, a fogantatása és a házasságkötés közötti adományok Gye köteles részének alapját nem növelik, hozzátartoznak viszont a többi gyermek köteles részének alapjához

III. A kötelesrész mértéke

665. § (1) Kötelesrész címén a leszármazót és a szülőt annak fele illeti, ami neki – a kötelesrész alapja szerint számítva – mint törvényes örökösnek jutna.

(2) Ha a házastársat mint törvényes örököszt haszonélvezeti jog illetné meg, az ő kötelesrésze a haszonélvezeti jognak olyan korlátozott mértéke, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az általa örökölt vagyontárgyakat, valamint saját vagyonát és munkájának eredményét is. Egyébként a házastársat kötelesrészül törvényes örökrészének fele illeti meg.

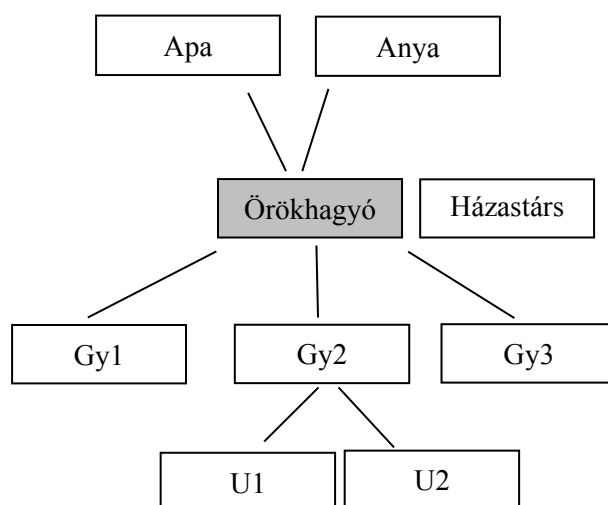

Az állagörökösök köteles részének mértéke a törvényes örökrészük fele.

Az özvegyi jogon alapuló kötelesrész tehát:

- haszonélvezeti jog
- alapja csak a hagyaték tiszta értéke
- korlátozott mértékű, amelynek meghatározásánál a házastárs jogos – az örökgyógy életében megszokott életszínvonalat és körülményeit biztosító – igényei veendőek figyelembe

A bírói gyakorlat nem zárkózik el a kötelesrész címén fennálló haszonélvezeti jog megváltásának lehetőségétől.

Példa: A hagyaték tiszta értéke összesen 150. Ebből 120 szerzeményi vagyon és 30 ági vagyon (apai ágról). A teljes hagyatékot (150) Ö barátjára, X-re hagyta végrendelettel. A kötelesrész alapjához hozzá kell még számítani az Ö által halála előtt Anyának adományozott 90-et, mint ingyenes juttatást. A kötelesrész alapja így 240. (Az apai ágról juttatott 20 nem jön figyelembe, mert vannak leszármazók.)

A kötelesrész mértéke a gyermekek esetében az ő törvényes örökrés zük fele, azaz $(240/3)/2 = 40$. A három gyermek tehát fejenként 40 értékben támaszthat köteles részi igényt. Gy2 esetleges kiesése után az ő helyettesei U1 és U2 20-20 értékben léphetnek fel kötelesrészért.

H valamennyi leszármazó kiesése esetén állagörökösként igényelhetne kötelesrész t: ennek alapja a szerzeményi vagyon: $120 + 90$. Az ági vagyonra Apa támaszthat kötelesrészi igényt, s arra H-t csak korlátozott haszonélvezeti jog illetheti meg). A kötelesrész mértéke 210 fele, azaz 105.

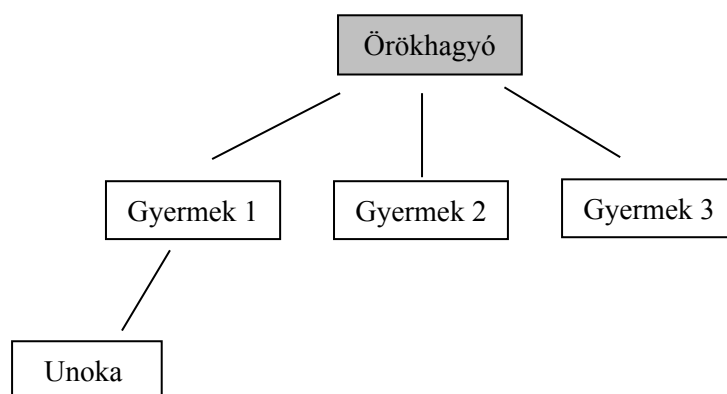
Apa kötelesrészi igénye az összes leszármazó kiesése esetén nyilna csak meg, és akkor is az ági eredetű vagyontárgyak értékéig. Kötelesrés zének alapja tehát 30, mértéke (a potenciális törvényes örökrész fele) 15 lenne. Az egész hagyaték tekintetében akkor támaszthatna igényt, ha a leszármazókon kívül H is kiesne: ekkor kötelesrés zének alapja 240, mértéke a törvényes örökrész fele (ági vagyon + az egyéb vagyon fele $30+105=135$) vagyis 67,5 lenne

Any a leszármazók és H kiesése esetén sem jogosult kötelesrészre, hiszen ő $[(120+90)/2]/2 = 52,5$ – ennél a 90 értékű adománnyal eleve többet kapott.

IV. Betudás

668. § (1) A kötelesrész kielégítésére szolgál mindaz, amit a jogosult a hagyatékból bármely címen kap, továbbá amit az örökhagyótól ingyenesen kapott, feltéve, hogy azt a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani (betudás).

A kötelesrészre jogosult ilyen természetű igényéért tehát más személyek csak akkor és annyiban felelnek, amikor és amennyiben a kötelesrészre jogosult maga nem részesült az örökhagyó vagyonából legalább a kötelesrésze mértékéig, figyelembe véve az esetleges örökrés zét, hagyományát, továbbá a kötelesrész alapjához hozzászámítandó ingyenes adományokat is.

Példa: A hagyaték tiszta értéke: 180. Ö végrendelete szerint Gy1 100-at, Gy2 felesége 80-at kapott. A kötelesrész alapjához tartozik az az ajándék is, amelyez Gy3 Ö től halála előtt kapott: 30. A kötelesrész alapja tehát 210. Egy-egy gyermek kötelesrésze tehát: 35.

Gy1 többet kapott, mint törvényes örökrésze (70) volna, tehát nem lehet kötelesrészi igénye.

Gy2 teljes kötelesrészét követelheti: 35

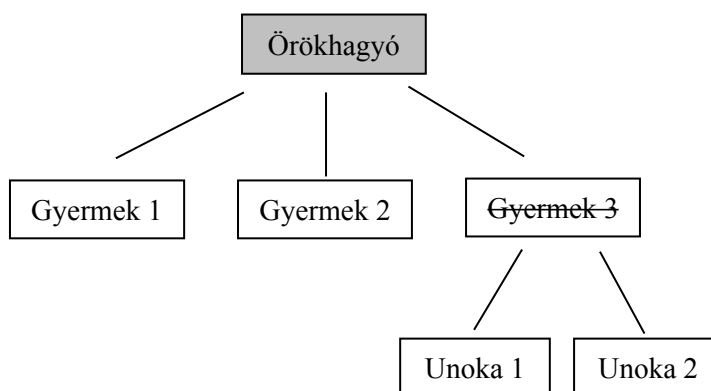
Gy3-nak kötelesrészébe be kell tudnia az Ö-től kapott ajándék értékét: 30, s csak az e fölötti értéket követelheti másoktól: 5.

Ha Ö U-nak is juttatott volna valamit a vagyonából, esetleg U-nak a kötelesrészért való felelőssége is szóba kerülhetne. Betudásról viszont nem lenne szó, hiszen U csak Gy1 kiesése esetén válna törvényes örökös, és (ezért) kötelesrészre jogosulttá.

(A törvény célkitűzésében hasonlít az osztályrabocsátáshoz, ugyanakkor több különbözőség mellett a kiszámítás módjában is nagyok az eltérések.)

(2) Ha a kötelesrészre jogosult az öröklésből kiesett, leszármazójának kötelesrészébe be kell tudni mindannak az adománynak az értékét, amelyet ő és a kiesett felmenő kapott. Több leszármazó az adományt a hagyatékban való részesedésének arányában köteles betudni.

A szabály a helyettesítési elv alapgondolatát juttatja érvényre.

Példa: A hagyaték tiszta értéke: 195, Ö Gy3-nak ajándékozott 15-öt, a kötelesrész alapja: 210. Ö végrendelete szerint Gy1 110-et, Gy2 felesége 80-at, U1 pedig 5-öt kapott. Egy-egy gyermek kötelesrésze: $(210/3)/2 = 35$. Egy-egy unoka kötelesrésze: 17,5-17,5.

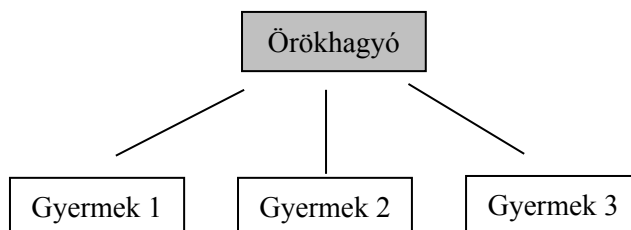
Gy3 kiesése miatt U1-nek és U2-nek együttesen be kell tudniuk a felmenőjük által kapott ajándékot (15), vagyis az ő kötelesrészi igényük együttesen lesz 20, fejenként 10-10. U1-nek ebbe be kell tudnia a végrendeletben neki juttatott 5-öt is. Ezért U1 kötelesrészi igénye 5, U2-é 10.

(3) Az örökhagyó a betudást – kifejezett nyilatkozattal – elengedheti. A betudás elengedése más jogosult kötelesrészét nem sértheti.

Ilyen sérelemmel járna különösen, ha a betudás elengedésével adott végrendeleti juttatást (ingyenes adományt) nem lehetne a többi jogosult kötelesrészének alapjához hozzászámítani. Ezért így rendelkezik a Ptk.:

667.§ (4) Azt az adományt, amelynek betudását az örökhagyó elengedte, nem lehet a jogosult saját kötelesrészének alapjához hozzászámítani.

Ellenkező esetben az érintett kettős kedvezményben részesülne.

Példa: A kötelesrész alapja (ingyenes juttatás hiányában ez a hagyaték tiszta értéke is): 450. Ő végrendeletben Gy1-re 150-et hagyott a betudás elengedésével, Gy2 felesége 80-at, Gy3 30-at, X barát 190-et.

Gy1 tekintetében a kötelesrész alapja 300, mivel a betudás elengedésével kapott 150-et. Gy1 kötelesrészi igénye ehhez képest $(300/3)/2 = 50$

Gy2 tekintetében a kötelesrész alapja 450, Gy2 kötelesrészi igénye $(450/3)/2 = 75$

Gy3 esetében a kötelesrész alapja 450. Gy3-nak be kell tudnia kötelesrészébe saját végrendeleti juttatását, azaz 30-at $(450/3)/2 - 30 = 45$

V. Felelősség a kötelesrészért

1.

**669. § (1) A kötelesrész kiadását, illetőleg kiegészítését a következő sorrend szerint lehet követelni:
a) a kötelesrész kielégítéséért elsősorban a hagyatékban részesedő személyek felelnek;**

A szerződéses örökös a kötelesrészért nem felel.

A kötelesrészesek igényei megelőzik a hagyományosok kielégítési igényeit, ez utóbbiak nem felelnek a kötelesrészesekkel szemben, de túrniük kell a kötelesrészek kiadását.

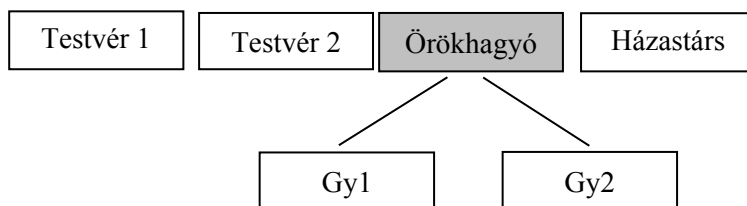
2.

b) a kötelesrésznek a hagyatékból ki nem elégíthető részéért az örökhagyó által a halálát megelőző tíz-zenöt éven belül megadományozottak adományaik időbeli sorrendjére tekintet nélkül felelnek.

669.§ (2) Több személy felelősségének arányát juttatásaik figyelembe vehető értéke (670. §) határozza meg.

(3) Aki a juttatástól önhibáján kívül elesett, a kötelesrészért nem felel.

Ez az elv vonatkozik mind az örökösök, mint a megajándékozottak felelősségére. A kötelesrész kielégítéséért tehát a megajándékozottakat megelőzően helytállásra kötelezett örökösök is juttatásaik arányában felelnek, nem pedig egyetemlegesen, mint az egyéb hagyatéki tartozásokért. Egyéb tekintetben az örökösök felelőssége a kötelesrészért azonos az egyéb hagyatéki tartozásokért fennálló felelősségükkel: elsődlegesen a hagyaték tárgyaival és hasznaival (cum viribus) felelnek. Ha a hagyaték tárgya nincs meg, felelősségük a hagyaték erejéig (pro viribus) áll fenn → C/9

Példa: Ő egész hagyatékát: 120-at végrendeletében T1-re hagyja. A kötelesrész alapjához tartozik az Ő halála előtt H-nak juttatott ajándék (40). A kötelesrész alapja 160. Gy1 és Gy2 kötelesrésze 40-40. Ha mind Gy1 mind Gy2 fellép a kötelesrészéért, ezekért az igényekért (80) T1 felel, mivel a hagyatékból egyedül ő részesedett. Gy1 és Gy2 kötelesrészi igényét a T1 által kapott hagyatékból ki lehet elégíteni, így H mint megajándékozott felelőssége nem kerül szóba. (Függetlenül ettől: H-t magát mint özvegyi jogosultat is kötelesrész illeti meg olyan korlátozott mértékben, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az Ő-től kapott ajándékot, saját vagyonának és munkájának eredményét.)

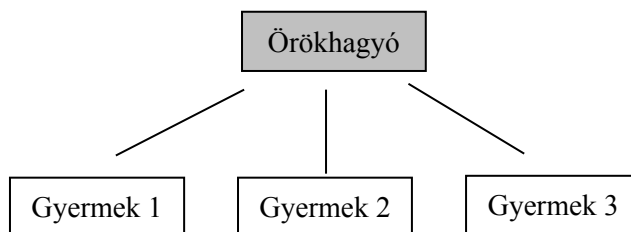
Ő egész hagyatékát: 40-et végrendeletében T1-re hagyja. Ő ajándéka halála előtt H-nak: 120. A kötelesrész alapja: 160. Egy-egy gyermek kötelesrésze: 40. Ha mindkét gyermek fellép kötelesrészéért, ezekért az igényekért most is T1 felel, mivel a hagyatékból egyedül ő részesedett. Gy1 és Gy2 igényét a T1 által kapott hagyatékból csak fele részben lehet kielégíteni, a hiányzó kötelesrészért (40) H mint megajándékozott is felelős lesz: ő is 40-et ad a gyermekeknek. (Mindez nem érinti H özvegyi jogon alapuló esetleges kötelesrészi igényét a hagyatékon fennálló haszonélvezetre.)

A többi elem változatlanul hagyása mellett: Ő egész hagyatékát 120-at végrendeletében testvéreire hagyja, T1-re 90-et, T2-re 30-at. Ha Gy1 és Gy2 fellép a maga kötelesrészéért, ezekért az igényekért (80) a testvérek felelnek, mivel a hagyatékból csak ők részesedtek. Gy1 és Gy2 kötelesrészi igényét a testvérek által kapott hagyatékból ki lehet elégíteni. H mint megajándékozott felelőssége nem kerül szóba. (Függetlenül ettől: H-t mint özvegyi jogosultat is kötelesrész illeti meg olyan korlátozott mértékben, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az Ő-től kapott ajándékot, saját vagyonának és munkájának eredményét is.) A testvérek felelősségének arányát juttatásainak értéke határozza meg. Gy1 és Gy2 kötelesrészét tehát T1 és T2 90:30 arányban köteles kielégíteni (T1 60, T2 20)

670. § (1) Aki juttatásban részesült, a kötelesrész kielégítéséért a juttatás egész értékével felel. A kötelesrészre jogosult azonban a juttatásnak csak azzal a részével felel, amely törvényes örökrészt meghaladja.

(2) A kötelesrészre jogosult házastársa, leszármazója és ennek házastársa mentesül a felelősség alól annyiban, amennyiben valamennyiük juttatásának értéke a kötelesrészre jogosult juttatásának értékével együtt sem haladja meg a kötelesrészre jogosult törvényes örökrészt. Ezt a rendelkezést nem lehet alkalmazni, ha a kötelesrészre jogosult igényét házastársával, leszármazójával, illetőleg ennek házastársával szemben érvényesíti.

(3) A törvényes örökrészt ezekben az esetekben a kötelesrész alapja szerint kell számításba venni.

Példa: Ő végrendeletében a hagyatéka: 210. Ebből 100-at rendelet Gy1-nek, 20-at Gy3-nak, Gy2 feleségének 90-et. Kötelesrészt kér Gy2 és Gy3. A gyermekek kötelesrészének mértéke: 35. Ebből Gy3-nak be kel tudnia a hagyatékból neki jutott részt (20), így az ő igénye csak 15, Gy2-é 35. Az egész kötelesrészi igény tehát 50, amelynek kielégítéséért Gy1 és Gy2 felesége felel a következők szerint:

- Gy3 kötelesrészi igényéért
 - a. Gy1 csak juttatásának a törvényes örökrészét (70) meghaladó részével (30) felel
 - b. Gy2 felesége csak juttatásának a Gy2 törvényes örökrészét (70) meghaladó részével (20) felel
- Gy1 és Gy2 felesége tehát 3:2 arányban állnak helyt: Gy1 felel 9, Gy2 felesége pedig 6 egységgel*

- Gy2 kötelesrészi igényéért (35)
 - a. Gy1 csak juttatásának a törvényes örökrészét (70) meghaladó részével (30) felel
 - b. Gy2 felesége itt már nem kedvezményezett, hanem egész juttatásával (90) felel
- Gy1 és Gy2 felesége tehát 30:90, azaz 1:3 arányban állnak helyt: Gy1 felel 35/4, Gy2 felesége 105/4 egységgel.*

VI. A kötelesrész kiadása

A kötelesrészi igény a magyar jogban kötelmi jogi természetű követelés. A kötelesrészre jogosult tehát nem lesz törvény szerinti jogutódja az örökhagyónak, mint az örökösök. A kötelesrészre vonatkozó igény ugyanakkor az öröklési igényekhez hasonlóan a hagyatéknak megnyitásával, vagyis az örökhagyó halálával keletkezik. Érvényesítésére az általános elévülési idő vonatkozik.

671. § (1) A kötelesrészt minden teher és korlátozás nélkül kell kiadni. Ha azonban a kötelesrész kiadása esetében a megmaradó vagyon a házastárs korlátozott haszonélvezetét sem biztosítaná, a kötelesrésznek a korlátozott haszonélvezetet biztosító részét csak a haszonélvezet megszűnése után lehet kiadni.

(2) Ha az örökhagyó a kötelesrészre jogosultnak korlátozással vagy terheléssel hagyott hátra vagyont, a korlátozás csak a kötelesrészen felüli többlet-re hatályos. Az örökhagyó azonban úgy is rendelkezhet, hogy a jogosult csupán a kötelesrészét kapja meg, ha a korlátozást vagy terhelést a kötelesrész tekintetében is el nem fogadja.

672. § (1) A kötelesrészre jogosult kötelesrészének pénzben való kiadását követelheti.

(2) Természetben jár a kötelesrész, ha ez volt az örökhagyó végintézkedéssel vagy élők között nyilvánított akarata.

(3) Ha a kötelesrész pénzben való kiadása akár a jogosultra, akár a kötelezetre sérelmes, a bíróság az összes körülmények mérlegelése alapján elrendelheti a kötelesrésznek egészben vagy részben természetben való kiadását.